

Oponentský posudek

Terezie Švarcová: Lidský hlas v instrumentačním procesu ve vybraných příkladech

Disertační práce MgA. Terezie Švarcové je v posloupnosti již její třetí prací zaměřenou na techniky lidského (pěveckého) hlasu a jejich kombinací s instrumentálním doprovodem. Tuto rozsáhlou, 180 stránkovou práci bych tedy považoval za logické vyvrcholení jejího dlouhodobě přetrvávajícího zájmu o tuto problematiku, která je jí zcela logicky – coby pěvkyni – blízká. Tomu také odpovídá zpracování práce, které je nesmírně důkladné a v jednotlivých analýzách zohledňuje jak hledisko skladatelské, tak interpretační, což nebývá vždy u podobných prací samozřejmostí. Právě tím považuji práci za nesmírně hodnotnou, neboť může stejně tak dobře posloužit oběma profesím.

Práce je velmi systematicky členěna do úvodu a 13 kapitol, z nichž první dvě jsou kapitolami seznamujícími s problematikou užití lidského hlasu v průběhu 20. a 21. století v komorních dílech, stanovení mantinelů a metodologie práce a obhájení vybraných analyzovaných děl. Právě na těch je pak v kapitolách 3 – 13 demonstrován rozličný kompoziční a instrumentační přístup k lidskému hlasu. Za velmi zajímavé považuji výsledky tohoto výzkumu, kdy napříč vybranými kompozicemi došla autorka ke zcela evidentním shodám v užití určitých instrumentačních „archetypů“ ve spojení s konkrétními vokálními technikami.

Osobně mi připadalo, že by možná již nebylo nutné další dílčí členění kapitol o jednotlivých technikách po konkrétních dílech. Poněkud smysluplnější by mi připadala jejich vzájemná přímá konfrontace. Ve stávající situaci se pak právě některé závěry několikrát opakují napříč různými podkapitolami, čemuž by se dalo vyhnout a celý text jednak zjednodušit, ale i mírně zkrátit. Avšak i toto členění je přehledné a logické.

Jednotlivé analýzy jsou provedeny s veškerou pečlivostí a důsledností, vždy naprosto systematicky. Deskripce dějů je vždy naprosto precizní a srozumitelná, popisované situace vždy dobře zvolené. Vysoce hodnotím i formu notových ukázek, které jsou bezchybně popsány a je na ně správně odkazováno z textu. Rovněž poznámkový aparát, byť možná v některých případech až přehnaně detailní, je profesionálně zpracován. Nad čím bych se možná zamyslel je forma tabulek s přehledem užití daných technik a jejich frekvencí a kombinací s instrumentálními technikami. Možná by se dala najít jednodušší a přehlednější forma, například pomocí určitých grafických značek (teček) v tabulce nebo jiného znázornění proporčního užití dané techniky (procentuální ve vztahu k celku?). Takto je čtenář odkázán v podstatě na neustálé propočty, aby si mohl uvědomit, v kolika taktech je v dané skladbě ona technika vlastně užitá atd. Přiznávám, že po několika podobných tabulkách jsem už poněkud rezignoval. Otázkou také je, jak relevantní vlastně dané informace pro čtenáře jsou.

V závěru práce bych si dokázal představit poněkud stručnější shrnutí zjištěných skutečností než stávající svým způsobem nadbytečné opakování faktů, které byly již zmíněny v dílčích závěrech v průběhu práce.

Jazyková kvalita této disertační práce je více než vysoká, jedinou výtku bych měl k užití slova „ensemble“ v jeho původním francouzském zápisu. Slovník spisovné češtiny však tuto formu

nezná, existuje správný český přepis „ansámbel“. Dlužno však dodat, že se alespoň autorka své formy drží naprosto konzistentně. V práci je minimum překlepů, pokud by mělo být uvažováno o publikování, které bych osobně doporučil, bylo by jistě nezbytné provést korekturu – především v interpunkci. Graficky mi pak nedává smysl odlišení značení notových příkladů jako **Obrázek X** (tučně a velké počáteční písmeno), zatímco tabulky jsou značeny netučně s písmenem malým.

Práci považuji celkově za velmi kvalitní, obsažnou a formálně zcela profesionální. Téma bylo beze zbytku naplněno a zevrubně zpracováno.

Práci doporučuji k obhajobě.

Navržené hodnocení: A

MgA. Jan Dušek, Ph.D.

Kladno 7.9.2022